

Mme anga vha ri ri fanela u pfulutshela kha inwe nndu fhethu hune hu na zwickolo zwa khwine. Zwi a ntungufhadza. Ndi kale ri tshi dzula na Makhulu. Arali ra tuwa, ngade ntswa a i nga do vha i mangadzaho. Ndi nga kha di vha ndi ndothe. Ndi a ofha.

Makhulu vha ri zwivhumbwa zwothe zwa mupo zwi a bebwa, zwa aluwa, zwa kona u tuwa. Zwi noni zwi ita zwenezwo, nazwo. Zwi a pfuluwa zwa ya fhethu hu dudelaho vhuriha. Tshimange tsha muvhala wa dzhinzha tsho xelaho tshe tsha vha tshi edela mulindini wa mutavha washu na tshone tsho tuwa.

Ndi a divhudzisa uri ndi do aluwa nda vha mini. Ndi do tuwa na nne? A thi todi u tuwa.

“Lavhelesani, Yusuf!” Makhulu vha huwelela. Ntsha ha luvhondo, ri khou sedzwa, ndi tshimange tsha dzhinzha. Tsha fhufhela fhasi tsha tshimbila tsha ya mulindini wa mutavha. Tsha diputa mutavhani. Tshimange tshashu tshe tsha vha tsho xelatsho vhuya hayani.

Zwi do vha zwavhuḑi arali na nne nda tuwavho. Ndi do vhuya hayani tshifhinga tshoṭhe ngadeni ya madambi ya Makhulu.

U tuwa

Tsho nwaliwa nga Zaheera Jina Asvat • Zwifanyiso nga Julie Smith-Belton

Zwine ha nga ambiwa nga hazwo

Yusuf u dzula na mme awe na makhulu. Inwi ni dzula na nnyi?

Elekanyani nga tshanduko dze na ṭangana nadzo vhutshiloni. Tshanduko idzi no dzi ṭanganedza nga ndilade musu dzi tshi bvelela? Ni dzi ṭanganedza nga ndilade zwino?

Tshifanyiso

Lavhelesani nga vhusedzi tshifanyiso tshi re kha masiatari mavhili a u thoma a tshitori itshi. Ni nga kona u wana:

- ★ zwinoni zwiraru
- ★ mabuvhi mavhili
- ★ shonzha
- ★ sumbandila/tshiredakhuni
- ★ tshisusu?

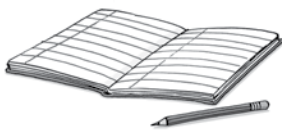
U Vhala

Hetshi ndi tshitori tshi no amba nga ha tshanduko. Ni nga kona u topola tshanduko dzo fhambanaho dzi re kha itshi tshitori dzine Yusuf a dzi vhona kana a humbula nga hadzo?

U Nwala

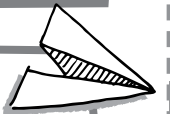
Nwalani tshirendo
tsha malederemapeleti
nga ha tshanduko.
Thomani mutaladzi
muñwe na muñwe nga
ledere li re kha ipfi
“tshanduko”, sa hezwi:

T
S
H
A
N
D
U
K
O

Vhutsila

Itani/Vhumbani tshisusu. Petani bammbiri nga vhukati. Shumisani pennde ya u ola kha u ita zwithoma kha hafu ya siatari ni kone u peta bammbiri u itela uri pennde i ganndiseevho na kha ila inwe hafu. Vulani bammbiri. Musu pennde yo no oma, talani tshivhumbeo tsha tshisusu tsho tharamudzaho mabesu u buḁa na bammbiri ili. Gerani tshivhumbeo tsha tshisusu. Nambatedzani tshipiḁa tsha vhukati tsha muḁoḁo kha rolo ya thoiethepheipha. Dzhenisani zwiphuphuledzi zwo itiwaho nga bammbiri kana zwiperete zwa mabammbiri.

Kushumele

Itani litambwa la tshitendeledzi tsha vhutshilo ha tshisusu:

1. shonzha li tshi khou la tari line la khou tshimbila khalo
2. shonzha li tshi khou ita sumbandila
3. shonzha li nga ngomu ha sumbandila
4. sumbandila tshi a thathaba tsha vulea nahone tshisusu tsha vvela nḁa
5. tshisusu tshi khou monamona tshi tshi fhufha.

